

FAZLADAN BİR KALEM DAHA
#OlmasadaOlur
AMA EĞİTİM OLMAZSA OLMAZ.

*Siz de Darüşşafaka'ya destek olun,
annesi ya da babası hayatta olmayan çocuklarımızın
geleceğini aydınlatın.*

www.darussafaka.org

Darüşşafaka
1863 CEMİYET

OSMANLI'DA EKONOMİK SİSTEM NASILDI?

Osmanlı iktisadi hayatı 15 ve 16'ncı yüzyıldan itibaren bazı temel kurallara bağlanmıştır. Öncelikli kural ekonomik faaliyetin içerisinde bulunan tüm grupların ihtiyaçlarının karşılanmasıydı. Güven Bilge de Osmanlı'da ekonomik sistemi çizimleri ile anlattı.

OSMANLI'DA EKONOMİK SİSTEM NASILDI?

OSMANLI İKTİSADİ HAYATI 15 VE 16'INCI YÜZYILDAN İTİBAREN BAZI TEMEL KURALLARA BAĞLANMIŞTI. ÜRETİCİLER ÖNCE KENDİ İHTİYAÇLARINI KARŞILAR, SONRA YAKIN ÇEVRELERİNİN VE TOPLUMUN İHTİYAÇLARINI GİDERMEYE ODAKLANIRDI.

OSMANLI İKTİSADİ DÜŞÜNCESİNİN TEMELİ ŞU CÜMLEDE GİZLİYDİ: İNSAN EKONOMİ İÇİN DEĞİLDİR; EKONOMİ İNSAN İÇİNDİR. BU YAPIDA EKONOMİK FAALİYETLER İNSANIN, TOPLUMUN VE DEVLETİN İHTİYAÇLARI İÇİN MAL VE HİZMET ÜRETİRDI.

OSMANLI EKONOMİSİNİN TEMEL ÇEVRE UNSURLU "KAZA" DEDİKLERİ; KÖYDEN BÜYÜK, KENTTEN KÜÇÜK ŞEHİRCİKLERDİ. KAZALAR BÖLGESEL EKONOMİK BİRİM OLARAK KABUL EDİLMİŞTİ. BURADA ÜRETİMİN ODAĞINDA KAZANIN İHTİYAÇLARININ KARŞILANMASI VARDI. KAZANIN İHTİYAÇLARI KARŞILANDIKTAN SONRA ÜRETİM FAZLASI MALLARIN GİDECEĞİ İLK YER İSTANBUL'DU.

OSMANLI'NIN İKTİSADİ DÜNYA GÖRÜŞÜNÜN TEMEL UNSURLARINDAN BİRİ FİSKALİZMDİ. FİSKALİZM TEMEL OLARAK DEVLETİN GELİRLERİNİN SÜREKLİ BİR ŞEKİLDE ARTIRILMASI ÇABASIYLA İZAH EDİLEBİLİR.

OSMANLI'DA TOPRAK DEVLETE AİTTİ. OSMANLI TARIM ARAZİLERİNDE, ZİRAAT BÖLGELERİNDE, ÇİFTLİKLERDE, HAYVANLA SÜRÜLEN MERALARDA ÖZEL MÜLKİYETİ KABUL ETMEMİŞTİ. OSMANLI YÖNETİCİLERİ ÜRETİM FAKTÖRLERİNİ ÜRETİCİLERE, KÖYLÜLERE PARSELLER HALİNDE İHALE ETMİŞTİ.

OSMANLI TOPRAĞI ÖZEL MÜLK DEĞİLDİ; AMA ÖZEL MÜLK GİBİYDİ. OSMANLI EKONOMİ YÖNETİMİNİN KÖYLÜLER İÇİN KOYDUĞU TEK BİR ENGEL VARDI. BU DA KÖYLÜ TOPRAĞINI TERK EDEMEZDİ. KÖYLÜ TOPRAĞINI İŞLERSE, BIRAKIP BAŞKA YERE GİTMEZSE ARAZİSİNİN ÜZERİNDEKİ TASARRUF HAKKI VEFAT EDİNCEYE KADAR DEVAM EDER; VEFATINI MÜTEAKİBEN DE ÇOCUKLARINA MİRAS OLARAK İNTİKAL EDERDİ.

KÖYLÜ TOPRAĞINI BIRAKIP GİTTİĞİNDE YÖNETİM, TOPRAĞI İHTİYACI OLAN BAŞKA BİR KÖYLÜYE VERİRDİ. DEVLET, ARAZİSİNİ, TOPRAĞINI BIRAKIP GİDEN KÖYLÜYÜ YAKALADIĞINDA TEKRAR TOPRAĞININ BAŞINA GETİRİRDİ. KÖYLÜ GELMEZSE DEVLET KÖYLÜDEN ÇİFTBOZAN RESMİ ALIRDI. ÇİFTBOZAN RESMİ BİR VERGİYDİ.

OSMANLI VERGİ SİSTEMİ MUTEDİL İDİ. OSMANLI EKONOMİSİNDE VERİLEBİLİR SEVİYELEDE BİR VERGİ SİSTEMİ VARDI. OSMANLI ELİTİ 1900'LÜ YILLARA KADAR TAHAMMÜL EDİLEBİLİR VERGİ SİSTEMİNİ TATBİK ETMEKTE BAŞARILI OLDU.

OSMANLI'NIN VERGİ REJİMİ ÖNGÖRÜLEBİLİR BİR VERGİ SİSTEMİNE DAYANIYORDU. ÜRETİCİLERDEN NE KADAR VERGİ ALINACAĞI KANUNNAMELERDE NET BİR ŞEKİLDE ORTAYA KONMUŞTU. BİR KÖY HALKINDAN HANGİ MALDAN NE KADAR VERGİ ALINACAĞI SAĞLAM VERGİLE İLGİLİ YÜKÜMLÜLÜKLER KÖYDE HERKESİN GÖREBİLECEĞİ BİR YERE ASILIRDI.

OSMANLI YÖNETİMİ ŞEHİRLERDEKİ EMEK PİYASASINI DOLAYLI OLARAK ESNAF LONCALARIYLA KONTROL ALTINA ALMIŞTI. DEVLET, ESNAF ÖRGÜTLENMELERİNE OLDUKÇA OLUMLU BİR YAKLAŞIM SERGİLEYEREK; TEKNİK UZMANLIK GÖSTEREN İŞGÜCÜ, EMEK VE SERMAYE PİYASALARININ LONCALAR HALİNDE ÖRGÜTLENMESİNİ TEŞVİK ETMİŞTİ.

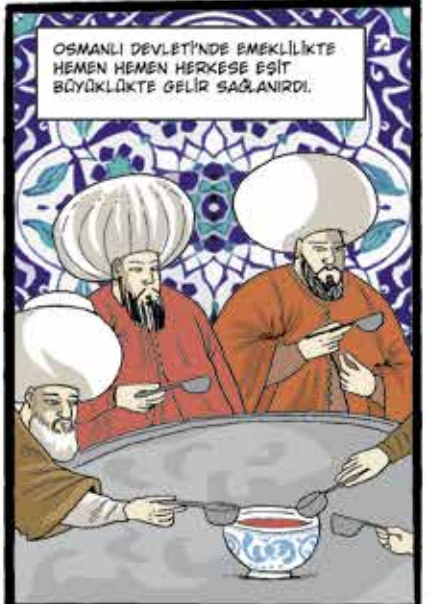
OSMANLI'DA DÜŞÜK KÂR HADDİ VARDI. KÂRLAR YÜZDE 10'LAR SEVİYESİNDEYDİ. ALIŞ-SATIŞ MAHİYETİNDEKİ TİCARETlerde KÂR HADDİ DAHA DA DÜŞÜKTÜ, YÜZDE 5'LER SEVİYESİNDEYDİ. HATTÂ YÜZDE 2 VE 3'LER MİSALİNDE KÂR HADLERİNİN OLDUĞU DA ÇOK GÖRÜLMÜŞTÜ. ANCAK SİNÂİ ÜRETİMDE KÂR PAYLARI YÜZDE 15-20'LERDEYDİ.

OSMANLI TİCARET HAYATININ ÖNEMLİ UNSURLARINDAN BİRİ DE PARA VAKIFLARIDIR. OSMANLI TOPLUMU MÜSLÜMAN OLDUĞU İÇİN FAİZ VE FAİZLİ İŞLEMLER DE YASAKTI. FAİZLİ TÜMÜYLE YASAKLAMAK MÜMKÜN DEĞİLDİ. OSMANLI EKONOMİSİNDE BAZI ALANLARDA FAALİYET GÖSTEREN PARA VAKIFLARI VARDI. PARA VAKIFLARI BİR "NEVİ" FAİZ ADACIKLARIYDI.

PARA VAKIFLARI RİBA İLE FAİZ İLE DEĞİL; KÂR İLE ÇALIŞIRDI. ANCAK NETİCE İTİBARIYLA PARA VAKIFLARI FAİZ DENİLEBİLECEK BİR GELİRE SAHIPTI. PARA VAKIFLARI BORÇ AKDEDERKEN "100 BİN AKÇE VERİYORUM, YÜZDE 10 İLE 11,5 İLE İSTİBAH OLUNSUN, YÜZDE 15 GELİR GETİRSİN" İSTİLAHINI KULLANIRDI.

OSMANLI'NIN VERGİ/ÜLTİZAM SEKTÖRÜNÜ SARRAFLAR FINANSE ETMİŞTİR. YETİM MALLARINA VE PARA VAKIFLARINA İLİŞKİN MUAMELELER KADILARIN KONTROLÜNDEN GEÇERKEN; SARRAF MUAMELELERİNDE KADILAR YER ALMAMIŞTIR. BU NOKTADA DEVREYE ÖZEL MAHKEMELER GİRMIŞTİR.

OSMANLI DEVLETİ'NDE EMELKİLİKTE HEMEN HEMEN HERKESE EŞİT BÜYÜKLÜKTE GELİR SAĞLANIRDI.